

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Præcepta Pars ...

Tractatus V. Ad Præcepta II. Tabulæ De Delictis Contra Justitiam, Seu
Injusta læsione Proximi in Bonis Animæ, Vitæ seu Corporis, Famæ,
Fortunæ & c. Ac Restitutione Inde Debita

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio III. De homicidiis voluntariis moraliter causatis, per mandatum,
consilium, cooperationem quamcunque: & sua irregularitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60167](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60167)

SECTIO. III.

De homicidiis voluntariis moraliter con-
satis, per mandatum, consilium, coope-
rationem quamcunque: & sua ir-
regularitate.

SUMMARIUM.

84. *Quis dicatur mandans, & quis consulens homicidium*
85. *Differunt hi in hoc 1. quod mandans alicui homicidium*
eo facto, nihilominus incurrat irregularitatem
et si alter sine ejus mandato tamen certo occidit
non sic consulens, &
86. *II. Quod contra mandans mandato suo sufficienter*
revocato, a reatu homicidii, & irregularitatis securus
fit, et si nihilominus alter homicidium exequatur
non sic consulens revocato suo consilio, tamen
87. *Et hic quoque consilio suo sufficienter revocato, a quo pro-*
babilius, & ab irregularitate, & ab onere restitu-
tionis immunis erit, si homicidium nihilominus
sequatur.
88. *Vsque ad n. 92. resolvuntur dubia specialia de mandan-*
te homicidium, quoad irregularitatem.
92. *Pariter Vsque ad n. 97. circa eandem irregularitatem*
resolvuntur varia & specialia de consulente homici-
dium.
97. *Peccatum homicidii contra justitiam cum onere restitu-*
tionis, & irregularitatem incurrit omnis, & licet
ille contentiens, qui consentit in homicidium suo
nomine & intuitu patrandum tantum, effectu secuti
98. *Non vero, qui nudè consentit in homicidium sine ullo suo*
intuitu patrandum, aut etiam suo intuitu jam pa-
tratum, approbando &c.
99. *Omnis etiam auxilians positivè quomodolibet, sive pro-*
priis manibus percutiat, vulneret &c. sive alio mo-
do juvet, praeter peccatum homicidii insuper obligat
ionem restitutionis, & irregularitatem incurrit.

100. Vsque ad n. 105. resoluuntur varii casus, quando plures sive simul, sive successivè eundem vulnerarunt, postea mortuum &c.
105. Vsque ad n. 109. Quando fiant, vel non fiant irregulares, qui occisuro dant, vel vendunt arma, pharmaca, venenum &c.
109. Quid de eo, qui se associat, assistit, vel comitatur occidentem? &
110. Quid de illo, qui occisuro indicat, vel prodit occidendum?
111. Vsque ad n. 116. Obligati ex Charitate tantum impedire homicidium, & quacunq; de causa, etiam ex odio, vel vindicta, non impediunt tantum, merè negativè se habendo, solum permittendo, nec obligationem restitutionis, nec irregularitatem, nec alias pœnas incurrunt.
116. Bene verò obligati ex justitia impedire, si non impediant;
118. Qui omnes præter homicidii, & restitutionis reatum probabilius etiam irregularitatem incurrunt.
119. Regula probabilis Recentiorum.
120. Vsque ad n. 124. afferuntur exempla varia pure omissionis.
124. Vsque ad n. 128. afferuntur exempla alia omissionis non pure.

Cooperationes ad homicidium injustum voluntarium, seu directè volitum, & intentum, quemadmodum ad quodvis aliud damnum injustum proximi, vulgò numerantur novem vulgatis verbis comprehensæ: *Fussio Consilium &c.* ex professo latè explicatæ in materia de Restitutione rr. 4. c. 3. *Secl. I. per totum*, sed hic necessariò percurrendæ, & ad casus particulares, maximè quoad irregularitatem incurrendam applicandæ sunt, sit

ASSERTIO IV.

83 **O**mnis alteri ad occisionem hominis voluntariè, directe, quovis modo positivè vel negativè operans, etiam non secuto effectu, absque controversia peccat mortaliter contra *Justitiam*, vel saltem contra *Charitatem*: at effectu secuto, semper contra *Justitiam* cum obligatione restitutionis, & irregularitate contracta. Mandans, mandato ante effectum non revocato. Consulens alioquin non facturo, probabilius etiam consilio revocato. Consciens in homicidium suo nomine patrandum tantum, non aliter. Auxilians positivè quovis modo. Etiam non impediens, cum ex *Justitia* tenere secus est, si ex *Charitate* tantum, dummodo omnia pura sit. Hæc Assertio quoad rationem peccati mortalis generatim nimis manifesta ex generali doctrina de scandalo, & cooperatione ad peccatum alterius, de quo fusè jam supra c. 1. Quoad peccatum contra *Justitiam* & restitutionem, patet ex aliis dictis generalibus de *Restitutione*. Utrumque tamen hic semper comprehendam sub nomine *homicida* & *irregularis*; quocunque enim casu in homicidio peccatur contra *Justitiam* cum obligatione restitutionis, etiam incurritur *irregularitas*, & e contra; excepto uno & altero raro casu, quos suis locis diligenter narrabo. Quoad *irregularitatem* autem incurrendam à verè cooperantibus ad homicidium constat claro Jure toto c. *sicut dignum de homicidio*. De hac ergo potissimum specialia explicanda sunt.

§. I.

Mandans &c. Consulens &c.

Mandans dicitur, qui jussu, & autoritate movet, & impellit ad homicidium suo ipsius mandantis nomine, & intuitu patrandum. Consulens verò dicitur, qui suasu vel rationibus alterum movet ad homicidium sui ipsius, cui consultitur, intuitu & comodo patrandum: eoque differunt mandatum, & consilium, quòd mandatum fiat in gratiam mandantis, consilium verò fiat in gratiam & commodum alterius, cui consultitur, ut optime declarat Bartholus in L. non solum ff. de Jeuniis, ab omnibus receptus, dicens: *Mandator dicitur ille, qui mandat delictum committi propter se ipsum mandantem & ad satisfaciendum voluntati suae. Persuasor dicitur ille, qui persuadet alicui propter ipsum, cui fit persuasio, & ideo non curat, quibus verbis utatur, sive dicat, mando, sive rogo sive quibuscunque verbis.* Hæc ille. Et hinc licet generaliter certissimum sit, & mandantem, & consulentem, seu suadentem & consulentem, seu suadentem malitiosè homicidium, effectu secuto, esse verè homicidam, & irregularem, ex claro textu cit. Item censuras & pœnas aliàs tali homicidio decretas incurrere, v. g. excommunicationem, si occisio sit Clerici, fœtus animati, aut facta in duello. Duplex tamen est differentia in Assert: expressa.

1. Differentia.

85 **S**I alicui mandes, ut hominem occidat, & ille præcepto mandato in gratiam tui ipsum occidat, licet is jam antea concepto occidendi proposito, etiamsi tu nihil mandâsses, nihilominus certo hominem occidisset, tu tamen irregularitatem non effugies. *Ratio est:* quia mandatò tuò effecisti, ut jam in tuo nomine homicidium patratum sit, tibi que ut causæ imputetur, quod aliàs alieno libere factum fuisset. Quòd si verò alicui suadeas homicidium, jam antea ad occidendum omnino resolutò, & determinato per se ipsum, ut nihil omnino tuò consiliò in proposito confirmatus fuerit, tu ad irregularitatem immunis eris, & solus alter occidens incurret; quia nimirum tuò consiliò factò non in tui, sed alterius gratiam, jam aliàs certò occisurò, nihil omnino effecisti, neque ad occisionem effectivè concurristi: ut communiter notant DD. Quòd si tamen ille antea propositum non omnino determinatum concepisset, quod tu maligno consilio tuo magis confirmâsti, certè irregularitatem non effugies, quia jam causâ fuisti, ut homicidium fieret, alioquin fortè non futurum. Si dubites, an tuo consilio ipsum permoveris, nec ne, securò homicidiò, te irregularem fore non dubites, ut dicam in *Subsectione*. At ais, fateor ex meo mandato, consilio, suasu, Titius occidit Cajum inimicum, ut si ego non consuluissem, vel mandâssem, certò consuluisset, vel mandâsset alius: sumne tamen homicida, & irregularis? Ita, ne dubites: sicut esset alius, loco tui consulens, vel mandans, quia nunc

tu defacto moraliter ad occisionem concurriffi, & sicut, si tu aliquem physice occideres, quem tamen te non occidente, certè occideret alius, non ideo vitares notam homicidæ, & irregularis, ita etiam, si moraliter mandato, vel consilio occidiffi.

II. Differentia.

Contra verò, qui mandatum alteri datum, an-86 te ejus executionem seriò revocat, expresse, vel tacite, dummodo revocatio ad notitiam mandatarii pervenerit, à reatu homicidii, & irregularitatis securus est, etsi nihilominus alter homicidium exequat, quia nimirum mandato in ipsius mandantis gratiam facto, seriò revocato, si alter nihilominus occidat, non potest amplius censerì executio mandati, vel mandantis nomine factum homicidium, sed alterius malitiosi proprio nomine & motu commissum; revocatione enim tui mandati alteri cognita, nihil tui consensùs in ipso remanet. Idque verum censet Tambur. hic sæpè cit. l. 10. de cens. tr. 4. c. 15. n. 9. etiamsi fide solis verbis, tamen sufficienter significantibus, revocaveris. Quando enim tua fictio (ut supponimus) mandatario non est cognita, ipsa verba externa sunt sufficientia ad extinguendum in ipso tuum mandatum. Cæterum si revocatio tui mandati non pervenit ad mandatarium, isque occidat, te fore irregularem, non est dubium; quia tunc tuum mandatum, adhuc remanens in mandatario, revera est causa mortis alterius, ut in simili, & alia plura mox dicam in specialibus mandantis. At verò, qui alteri maligno consilio persuasit, ut ho-

X s

minem

minem occidat, solum movendo voluntatem, hortando, instigando, sive etiam movendo intellectum rationibus propositis, v. g. indecorum esse non vindicare talem injuriam &c. etiamsi postea serio revocet consilium, & rationes suas refutet, alter autem sibi amplius persuaderi non sinat, sed homicidium consummet, suavor etiamnum irregularitatem incurret: quia nimirum consilium factum est in gratiam occisuri, velut motu ipsi impresso per adhortationes, & rationes propositas, ut in sui commodum occidat, alias non occisurus, adeoque quantumvis postea revoces nihilominus causae homicidii secuti censeberis: neque enim in tua potestate est, motum illum maligni consilii alteri impressum in sui commodum, revocare, nisi alter acquiescere velit. Quemadmodum, qui jam sagittam emisit, lapidem projecit, venenum propinavit occidendi causam, quantumvis interim ante occisionem revocet, & poeniteat, atque a peccato absolvatur, nihilominus secuto homicidio irregularitatem, imò & excommunicationem, & alias poenas incurrit. Ita communius, & tutius docent graves DD. Navarr. c. 27. n. 33. Tolet. lib. 1. c. 85. Less. lib. 2. c. 13. dub. 3. n. 17. Mol. tom. 3. tr. 2. disp. 731. & probabiliorem censet Laym. lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 7.

37 Nihilominus aequè probabilis, & tuta videtur opposita sententia, etiam multorum, & gravium DD. Innocent. in c. ad audientiam S. Antonin. Sylv. alii cum Petro Navarr. lib. 3. c. 4. n. 27. Filiuc. tract. 20. c. 2. q. 3. & probabilem putant Less. cit.

cit. & Dian. p. 3. tr. 5. resolut. 84. & p. 2. tr. 2. re-
sol. 14. Et valde probabilem censet ipse Laym. mo-
do cit. Nimirum talem consulentem, postquam
consilium suum serio revocavit, & nihil prætermi-
sit, quæ ad dissuadendum, & impediendum homi-
cidium necessaria videbantur, & si alterum videat
perseverare in eadem voluntate, alium neci desti-
natum moneat, ut sibi caveat, quod certe tenetur
(saltem ex Charitate) postea nihilominus secuto
homicidio, immunem esse ab irregularitate, & con-
sequenter etiam ab onere restitutionis (& secun-
dum communissimam etiam ab excommunicatio-
ne in casu, quo incurrenda esset) Ratio est, quia ta-
lis fecit, quantum potuit, ut malum suum consi-
lium everteret, & destrueret, adeoque executor
tunc non debet censeri ejus consilio fuisse impul-
sus, sed potius suâ malitâ, & pertinaciâ. Alia lon-
gè est ratio de sagitta, lapide, veneno, in exemplis
allatis, quia hæc sunt causæ naturales, quæ scil. ap-
plicatæ, naturaliter, & necessario operantur, quan-
tum possunt, quas proinde impedire non est omni-
nò in nostra potestate. At verò alieno consilio per-
suasus ad occidendum, vel quodvis aliud malum
patrandum, est causa moralis & libera, quæ con-
trariis rationibus potest à concepta semel sententia
dimoveri, & in malis debet; quare si dissuadens
faciat, quod potest, alter verò dissuasionem non re-
cipiat, effectus secutus illius malitiæ, non suavis
adscribi debet. Ego huic sententiæ in foro con-
scientiæ omnino acquiesco.

Spe

88 I. Mandans homicidium irregularitatem contrahit, quoties ex vi mandati sui homicidium ab ipso intentum, saltem quoad substantiam secutum fuit, etiamsi mandatarius modum ab ipso præscriptum non servet, v. g. mandasti Titio occidere inimicum tuum, tali loco, tali die, tali medio, cum sclopeto, ipse autem occidit alio loco, alio die, alio medio v. g. veneno &c. certè irregularis es, quia tua jussio substantiam posuit mortis. Contra: tu mandasti Titio, ut occideret Petrum, ipse verò per errorem occidit Paulum: certè irregularis non es, quia ad occisionem Pauli tu nullum consensum profuisti, illudque homicidium minimè à te fuit intentum, imò nec prævisum; atque ita declaratum fuisse in S. Congregatione Cardinalium refert *Farinac.* apud Tamb. §. 8. n. 19. *cit.* & habetur in novissima editione Conc. Trid. *Sess. 14. c. 7. de Reformat.*

89 II. Certum est ex dictis, te non fore irregularem, nec homicidam, quando certò constat, mandatarium ex tuo mandato nec fuisse omninò motum ad occisionem patranda, nec factum esse animosorem, vel severiorem ad occidendum, sed prorsus eodem modo & motu occidit, ac si tu non mandasses. At verò; si de hoc non constet, sed dubium sit, te fore irregularem, constabit ex dicendis in subsequēt. At rursum: quid si ignores, an mandatarius hoc tuum mandatum acceperit, seu acceperit, vel non, an verò recusaverit, occidit enim nullo signo dato mandati tui repulsi, unde tu nescis,

nescis, an ex tuo mandato, an verò ex alterius, vel propria voluntate; v. g. ob acceptam injuriam is hominem occiderit, erisne adhuc irregularis? R. quod sic Navar. c. 17. n. 23. Joan. Præp. q. 5, de irreg. dub. 8. n. 63. & alii cum Tamb. cit. 9. 8. n. 12. Ratio est: quia dum mandasti homicidium, jam cogitasti, vel saltem suspicatus es, illud patrandum à mandatario, & tamen illud non cavisti revocando mandatum, ut debuisti: ergo adhuc teneris ex mandato, semper enim quis tenetur ex mandato, quando illud, re-integra, expressè, vel tacitè non revocat; aliud est, si mandatarius post longum tempus, postquam novit te in amicitiam rediisse cum illo inimico, aut ex nova causa, seu propria inimicitia illum occideret, tunc enim non censetur occisio fieri ex tuo mandato.

III. Quòd si mandatarius ab initio quidem respuat tuum mandatum, de occidendo homine, deinde verò te nesciente, mutato animo, illud acceptans, hominem occidat, erisne tunc homicida, & irregularis? R. cum distinct. 1. Si enim tu audita primâ repulsâ mandatum tuum sufficienter revocasti, dicens v. g. placet tua conscientia, ne ergo te in hoc negotio immisceas, nihil attentes &c. jam ex hac sufficienti revocatione liber es à mandato, & irregularitate. 2. Si verò tunc sufficienter non revocasti, v. g. dicendo: video te nullius animi esse, inveniam benè alium: relinque, si non placeat mihi gratificari in hoc &c. jam altero adhuc occidente, reus eris mandati, homicidii, & irregularitatis: quia mandatum tuum sufficienter non re-

voca-

vocatum, adhuc operatum fuit. 3. Si denique nihil dixisti, nec dedisti signum, quod repulsam illam acceptes, adhuc irregularis eris, secuto homicidio quia ex illo tuo silentio non censetur sufficienter revocatum esse mandatum, sed remanere adhuc impressum mandatario, vi cuius postea fit occisio. Ita ex Suarez. *de Cens. d. 44. Sect. 3. n. 9. & alii Tamb. cit. §. 8. n. 14. n. 15. & 16.*

91 IV. Quid si tu quidem ex parte tua mandatum occidendi sufficienter expressè, & seriò revocasti, at verò. 1. Mandatarius non percepit revocationem ob distractionem mentis, v.g. interludendo, fabulando &c. 2. Mandatarius non putavit revocantem te seriò loqui, & ex animo, sicque adhuc occidit ex vi mandati, quòd in te perseverare putat. 3. Mandatarius percepit, & acceptavit quidem tuam revocationem, sed deinde mandati tui memor, & revocationis oblitus oblatâ occisione adhuc occidit. 4. Denique tu poenitens mandati tui, non potes quidem revocare, vel admonere mandatarium de tua revocatione, potes tamen (tuncque ex iustitia deberes) admonere occidendum, ut sibi caveat & tamen non admones, sicque adhuc vi mandati tui occiditur. Quid Juris in his casibus? in his quatuor casibus mandantem esse verè homicidam, & contrahere obligationem restitutionis, meriò docet Lugo *disp. 19. de Justit. Sect. 2. à n. 29.* Et consequenter ego cum Tamb. cit. n. 24. iniero etiam incurrere irregularitatem: Ratio clara est: quia in omnibus istis casibus, si attentè consideres, occisio à tuo tandem mandato efficaciter con-

sequi-

sequitur. Secus dicendum videtur in casu, quando tu mandatum tuum de occidendo inimico serio, & expresse revocasti apud mandatarium, isque persistens in pertinacia sua, adhuc occidit, te sciente, at non consentiente? sed tamen, cum sine gravi tui incommodo posses, saltem per alium, non præmones occidendum, ut sibi caveat hoc casu, etsi irregularitatis reum te faciant. *Suarez, Turrian. Hurt. Corneus, apud Dian. mox cit.* eò, quòd adhuc ex vi mandati tui videatur occidi alius: Probabilius tamen ab irregularitate te liberant *Henriquez, Sayrus, Avila*, alii cum *Less. lib. 2. c. 13. dub. 3. n. 18. Dian. p. 4. tr. 2. res. 14. Tamb. cit. n. 23.* Ratio est, quia tunc non teneris admonere occidendum ex Justitia, jam enim mandatum tuum ex parte tua sufficienter revocasti, ut proinde occisio re ipsa non sequatur ex vi mandati tui, sed ex mera pertinacia, & mala voluntate mandatarii, ut supra dictum est, Teneris ergò tunc solum ex Charitate admonere occidendum: adeòque non admonendo solum peccasti contra Charitatem, non contra Justitiam, ideoque sicut nullam restitutionis obligationem, ita neque irregularitatem incurristi; ut patebit ex generalibus dicendis §. 4.

Specialia de consulente homicidium.

Dicta modò de mandante, pleraque etiam applicanda sunt consulenti, & de utroque pro certo habendum, tam mandantem, quàm consulentem homicidium, mandato, vel consilio non revocato, quacunque de causa effectu secuto, irregularitatem fieri, quantumvis ipsum interea pœnituerit

man-

mandati vel consilii sui mali. Exempl. gr. Jussi vel consului occidi Petrum, sed re integra me valde poenituit consilii, vel jussionis meae, facta etiam confessione Sacramentali, quia tamen non potui revocare, & admonere alterum, forte nimium distantem; interea ipse ex vi consilii, vel mandati mei homicidium patravit, sine dubio sum irregularis, sicut & restitutioni obnoxius: quia hic non attenditur status tuus praesens peccati, vel gratiae, sed causa homicidii, quam dedisti: at hic per tuum mandatum, vel consilium non retractatum, etsi sine praesenti culpa tua, jam dedisti causam, ex qua secutum est homicidium: ut jam semel notavi, & infra de homicidio casuali indirectè voluntario iterum notabo. Jam quoad specialia.

- 93 I, Consulens etiam irregularitatem incurrit, quandocumque ex vi consilii sui sequitur homicidium determinatum quoad substantiam, sicut modo de mandante explicatum: quibuscumque deinde verbis utaris, sive voluntatem moventibus, hortando, instigando, palpando, reprehendendo ejus ignaviam; sive intellectum instruendo, rationes, motiva, media proponendo, vel docendo: v. g. si Titio injuriâ affecto, dicas: verè leges Nobilium statuunt, imminui existimationem viri, nisi ultione vel duello deleatur injuria: si feminae à te, vel alio imprægnatae dicas: hoc vel illud pharmacum expellit foetum animatum; si Titio meditantis occisionem sui inimici, tu suggeras modum, quo possit adversarius imparatus occultè, vel per insidias occidi; & similia sexcenta; secuta occisione vi verborum

borum tuorum omnino homicidii, & irregularitatis notam incurres: prædictis enim, & similibus loquendi modis vera materialis causa homicidii fuisti, ut observant DD. passim.

II. Tibi jam resolutò occidere Titium, suadeo, ut occidas alio modo, quàm volebas: v. g. volebas eum occidere gladio vel sclopeto consulo, ut potius occidas veneno, isque factus consilium sic occidit, summe ego homicidii & irregularitatis reus; n. cum distinct. si modus occidendi à te propositus fuit, ut celerius, audacius, vel securius ego occiderem irregularitatem non efugies, quia concurristi ad substantiam occisionis, vel ejus accelerationem. Si autem suasio tua non fecit occisionem deteriorem, vel occidem animosiorè, vel securiorem, meritò ab irregularitate liberat te Tamb. cit. §. 8. n. 29. quia jam non concurris ad substantiam occisionis, à loquin certò faciendæ, sed præcisè ad modum; hinc à fortiori, si tibi suadeam, ut occidas nas, quem volebas occidere adhuc hodie, dummodò cras fortè data occasione meliori, non animosius, vel securius occidas, quàm occideres hodiè, non ero irregularis; quia sic potius conservo vitam alterius, quàm auferam. Vide Dian. p. II. tr. 8. ref. 42.

III. At quid si suadeam, ut occidas meliori morte, quæ tamen sit celerior: v. g. volebas occidere maleficio gravia & diuturna tormenta afferente, ego suasi, ut gladio occideres statim; volebas diu excruciare, conscindere paulatim singula membra, suasi ut occidas unico vulnere per præ-

cordia, vel capt? *ry.* cum dist. si motus Charitate & misericordia erga occidendum ita facias, reum irregularis rursus te non facio, cum *Tamb. c. 15. §. 8. n. 31* quia pia Mater Ecclesia non videtur velle tam gavi poena punire eum consulentem minus malum, ut evitetur majus, quod certe malum non est, u videbimus suo loco; nam ob eandem rationem Doctores passim asserunt, non incurrere excommunicationem, nec irregularitatem eum, qui volenti Clericum occidere, suadet, ut potius solum veberet vel mutilet. Quod si verò ita suadeas malo: v. g. quia vis quantocius illum hominem tibi inique extinguere, aut locius hereditate potiri aut etiam ne occidens in manus Judicum deveniat & jam te irregularem pronuntio cum eodem *ibid. n. 32. & n. 33.* quia tunc non potest præsumi intentio modo dicta piæ Matris Ecclesiæ.

96

IV. Quidam damnatus ad mortem volebat ad Superiorem Judicem appellare, dissuasi, ne appellaret, unde ejus mors saltem longecitius, quam si appellasset, secuta est, sumne irregularis? affirmant sanè DD. communius, & nos indicavimus *cap. preced. n. 51. de Irreg. ex defectu lenitatis* (eò non spectat casus iste.) Verùm juxta probabilem Regulam Recentiorum *ibidem* in fine Sect. declaratam, ita distinguendum est: si enim ipse Judex, Advocatus, vel minister Justitiæ, ex officio agens ita dissuadet, certum est incurrere irregularitatem ex defectu lenitatis. At verò, si privata persona, Theologus, Confessarius, aut etiam ipse Judex, ut

privata persona agens, ita diffuadeat ex bono motivo; utpote quia appellatio esset injusta, frivola, inutilis, vel etiam perniosa futura, nullam incurrit irregularitatem; non ex delicto, quia non peccat; non ex defectu lenitatis, quia hi non agunt, ut Ministri Justitiæ: si tamen temerè, & sine ratione appellationem diffuadeant, & impediunt, utique peccant, & secuta vel accelerata morte, rei consequenter irregularitatis erunt: & hoc sensu ita à nobis supra concessum est ex communi DD.

§. II.

Consentios in homicidium suo nomine patrandum, non aliter.

97
 Quamvis rursus certum sit, omnem consentium ac ratihabitionem homicidii patrandi, vel jam patrati (quo etiam spectat *palpans*, id est, laudans, blandiens, vel gratulans de tali facto) esse peccatum mortale, saltem contra Charitatem, ut initiò generaliter prædixi. Speciale tamen homicidii peccatum contra Justitiam cum obligatione restitutionis, & irregularitatem incurrit *omnis* & *solus* consentiens in homicidium suo nomine patrandum tantum, secuto effectu: talis enim censetur saltem virtualiter, & æquivalenter mandans, ut præcedenti initiò notavi: imò etiamsi tacitè solum consentias, v. g. si affirmanti in tui gratiam se hominem necaturum, credas, ab ipso futurum esse, neque contradicas, & impediās, cum possis. *Arg. cap. constitutis 1. de Testibus L. in delict. ff. de noxialibus action.* Molin. aliisque cit. Laym. lib. 3.

lib. 3. tr. 3. p. 3. c. 4. num. 5. Item si te rixante cum alio, amicus adveniens alterum in tui gratiam occidat, te, cum facile possis, non prohibeat. *Arg. c. Petrus de homicid. & ibidem Abbas, & DD. communiter cum Laym. cit.* Ratio est: quia talis consensus, sive expressus sive tacitus, censetur moralis cooperatio ad homicidium, & causa illius per modum mandati, consequenter irregularitatem inducet, nisi contradicatur saltem exterius, ut in simili superius notavi.

98 Non ergo homicida erit, neque obligationem restitutionis, neque irregularitatem contrahet, sed neque excommunicationem (in casu, quo homicida alias incurrere deberet) incurreret: Inprimis nudè consentiens in homicidium patrandum ab alio absque ullo sui intuitu, neque ullo modo sui nomine, vel commodo patrandum, absque ulla alia positiva cooperatione, & seclusâ obligatione Iustitiæ homicidium illud impediendi: Ratio est: quia, ut supponitur, talis consensus nullo modo inducit in homicidium; quippe, quod æquè fieret sine illo consensu merè per accidens & concomitantè adveniente: neque ad talem consensum ullo Jure facta est extensio irregularitatis, excommunicationis, vel alterius pœnæ homicidio decretæ. 2. Multò minùs ergò incurrit, qui homicidium non suo nomine, vel sui intuitu factum ab alio, solum consensu subsequenti approbat, laudat, palpat, & velut ratum habet, ob eandem rationem; imò tunc non potest ratificare, quia ut dicitur in Jure c. cum quis, de sent. excomm. *Nemo*

rati-

ratificare potest, quod suo nomine gestum non est. Sed neque 3. eam irregularitatem incurrit, aut excommunicationem (exceptâ solâ excommunicatione ob occisionem, vel percussionem Clerici) incurrit, qui homicidium, etiam suo nomine, sui-que causâ jam patratum ab alio, postea solum ratum habet, commendat, approbat: uti contra Navar. Sylv. Mol. & alios, docet comunior, & verior DD. sent. Gloss. inc. si quis viduam, d. 50. Covar. Avila Hurt. alii cum Layman. lib. 3. tr. 3. p. 3. 1. 4. num. 6. Lugo d. 10. de Justit. Sect. 2. n. 34. Dian. p. 4. tr. 2. res. 13. Ratio est: quia irregularitas, sicut & obligatio restitutionis, solum imponitur ob delictum commissum, vel cooperationem ad illud: sed is; qui solum ratum habet homicidium jam antea commissum, nec potest censerî illud commississe, nec ad illud cooperatus esse: ergo non incurrit illas pœnas. Et universaliter, pœna decreta in aliquod delictum non comprehendit ratihabitionem illius, nisi in casibus à jure expressis: non autem extenditur irregularitas ad ratihabentes in ullo jure; licet extendatur excommunicatio in ratihabentes percussionem, vel occisionem Clerici suo nomine factam: c. cum quis de Sentent. Excomm. in 6. ergo &c. Quod verò dicitur Regulâ Juris. 10. in eodem 6. ratihabitionem retrahit, & mandato non est dubium equiparari; verum est universaliter in favorabilibus tantum; ut quando agitur de valore contractuum, in negotiis utiliter gestis pro altero; non item in odiosis, & pœnali- bus, nisi quatenus talis æquiparatio facta est ab

ipso Jure : facta autem solum est in ordine ad incurrendam excommunicationem ex percussione Clerici : nullibi autem facta est in ordine ad contrahendam irregularitatem , aut alias excommunicationes , aut pœnas , ut rectè respondent DD. cit.

§. III.

Auxilians positivè quovis modo.

Quicumque actu , & positivè cooperantur ad homicidium , quomodocunque , sive propriis manibus percutiant , sive non ; sive solum detendant ipsum homicidam , sive alium impediunt , se defendat , sive solum animent homicidam , aut solum assistant in ejus favorem , sive homicidæ arma præbeant , sive hæc auferant occidendo &c. his enim & similibus omnibus modis fit vera vel physica , vel moralis cooperatio , & auxiliatio ad homicidium : ideoque præter peccatum mortale , talis incurrit irregularitatem , sicut & obligationem restitutionis pro rata , imò in solidum in defectum aliorum ; & excommunicationem in casu , quo decreta est : constat *ex cit. c. sicut dignum §. illi , de homic.* his verbis : *Constat ab homicidii reatu immunos non esse , qui occisoribus opem contra alios prestare venerunt : & consequenter etiam immunes non erunt à pœnis homicidæ decretis.* Quando ergo plures ita actu & positivè proximè cooperantur ad homicidium , secuto effectu , omnes sunt irregulares , etiamsi unus tantum lethaliter vulnerasset , cæteri non lethaliter , vel nullo modo vulnerasset , imò etiamsi nullus omninò vulnerasset lethali-

lethaliter, dummodò ratione istòrum vulnerum mors postea sequatur, omnes tamen ceteri tanquam auxiliantes, & cooperantes fiut irregulares, ut ex communi notat Filluc. rr. 20. 4. 9. 7. Sed claritatis causâ percurro aliquos casu in particulari, qui quidem plerique spectant ad homicidium physicè patratum potius, quam moraliter causatum, hic tamen aptum locum habent.

I. Plures eundem vulnerantes postea mortuum.

I Titius, Cajus, Sempronius, & ego comuni consilio & consensu commiscuè graviter, vel leviter vulneravimus Antonium, uno vel altero lethali vulnere inflicto; siquidem non appareat quisnam inflixerit, & omnes de eo dubitent; omnes esse irregulares, non est dubium ex dictis. At, ego certus sum, me non inflixisse lethale vulnus, vulneravi enim solum in brachio, in crure posteriori: sumne tamen irregularis? certè es, si, ut suppositum est, communi consilio, & communi pacto cum aliis aggresso facta est; quandoquidem audacior ex comitatu tuo factus est, qui lethale inflixit: & regulariter in pluries vulnerato mors sequi solet ex communi coactione omnium vulnerum. Si autem nihil horum adsit, & certus sis, te nullo modo concurrisse ad mortem tuo levi non lethali vulnere, non erit caput, unde fias irregularis.

II. Plures similiter vulneravimus Titium, sed singuli leviter nullo prorsus extante vulnere lethali:

li: nihilominus Titius ob multum sanguinem ex illis tot levius vulneribus effusum, aut ob febriculam ex his vulneribus proventientem, brevi mortuus est: omnesne sumus irregulares? Estis omnes: quod certum est, omnes vulnerasse, & certum est, ex illis vulneribus, tamque multis concussis, vel ut gmine factum Titium fuisse interemptum. Ceterum, si vulnere levi à te inflictio superveniat alia mortis causa non praevisa, spectabit ad homicidium casuale, de quo suo loco inferimus. Sed interim aui adhuc unum aut alterum casum.

102 III. Ego leviter Petrum vulneravi v. g. in dextero brachio, vel pede, sed is postea à superveniente alio inimico vel eò, quod meo vulnere debilitatus se defendere, vel fugere non potuerit, graviter vulneratus, deoque mortuus fuit: sumne irregularis ego? R. cum dist. si nullum consilium etiam commune cum altero inimico Petri habuisti de eo vulnerando, nec de illo inimico superventuro cogitasti, dubitasti, vel suspicatus es, reus irregularitatis, & restitutionis non eris: quia omnino praeter opinionem, consensumque tuum homicidium factum est. At verò si communicato consilio egisti, aut etiam non communicato consilio, periculum praevidisti, & non cavisti, omnino reus erit homicidii, & irregularitatis; jam enim homicidium directè, vel indirectè voluntarium, etiam tibi imputabitur. Ulterius hic applicare potes distinctionem mox dandam casu sequenti. Audi ergo difficilius confitentem reum.

IV. Ego

IV. Ego heri lethaliter vulneravi Paulum, pro-
 babilius, imò certò intra duos vel tres dies inde
 moriturum: sed ecce! nullò comunicatò consi-
 lio, ex improvìso superveniens alius inimicus Pau-
 li, novo lethali vulnere confodit, trajecit, occidit
 (casus frequens in bello post conflictum) summe
 irregularis? ita esse, absolutè pronuntiat Covar. in
 Clement. §. furiosus. p. 2. §. 2. hac ratione: ille, qui
 reus est homicidii Jure Civili, est etiam irregularis
 Jure Canonico: at percutiens aliquem vulnere le-
 thali, ex quo scilicet percussus certò sit moriturus,
 tenetur reus homicidii Jure Civili sic enim habet
 textus L. ita vulneratus ff. ad L. Aquiliam. *Lege
 teneri estimati sunt non solum, qui ita vulnera-
 sunt, ut confestim vitâ privarent, sed etiam hi, quo-
 rum ex vulnere certum est aliquem vitâ excessu-
 rum.* Sic ibi; ergo talis etiam Jure Canonico tene-
 bitur irregularitatis reus. Sic ferè discurret iste Do-
 ctor. Sed quidquid sit de minori, & sensu illius Le-
 gis; certè major universaliter vera non est, nam si
 quis à te lethaliter vulneratus per miraculum sana-
 retur, jure civili erit plectendus ut homicida; at Ju-
 re Canonico irregularis non erit, quia vulneratio
 actu mortem non attulit. Contra dubius de facto
 homicidii jure Canonico irregularis est, ut mox
 videbimus in *Subsect.* nunquam verò plectendus est
 ut homicida. Idemque est de Judice torquente
 reum modum torturæ excedente, unde reus mo-
 riatur: Jure enim Canonico clarè irregularis est: at
 Jure civili non punietur pœnâ homicidæ, sed aliâ
 longè mitiori.

Y s

Resp.

Resp. ergo cum distinct. vel enim secundus percussor statim occidit, seu ita percussit, transfodit, trajecit, ut is statim mortuus sit: & tunc tu primus percussor liber eris ab irregularitate, eamque solus secundus percussor contrahit. *Ratio clara est* quia tunc mors nullo modo ex vulnere à te inflicto secuta est, quippe quo vulneratus Paulus adhuc uno aut altero die vixisset, & fortè, saltem miraculose, sanari potuisset: at verò, si Paulus non statim ex secundo vulnere, sed post utrumque vulnus acceptum ex intervallo, v. g. uno vel medio die post mortuus sit, ambo vos percussores irregulares eritis. *Ratio est*: quia tunc revera mors non sequitur ex solo secundo vulnere, sed etiam ex primò à te inflicto: ambo enim vulnera communi actione lethali concurrunt ad mortem inferendam, vel certè accelerandam. Ita meo Judicio sapienter Tamburini *cit. c. 15. §. 7. n. 6.* attamen *n. 7.* excipiens, nisi in raro casu certus esses, mortem à secundo vulnere solo causatam esse, tunc enim rursus non tu, sed secundus tantum percussor omnium reus erit. Sed quando id certò constabit?

II. Dans, vel vendens arma occisuro.

104 **E**Go velut amicus gratis præbui, vel ut mercator vendidi arma, pharmaca, venenum, vel quid simile Titio, quibus iste hominem occidit: summe ego homicidii reus, & irregularis? Hic generatim viter distinguendum est: aut enim (1) ipse intendisti, vel homicidium voluisti: aut (2) saltem prævidisti: aut (3) nec intendisti, nec prævidisti: aut (4) eti-

(4) etiam coactus es dare, vel vendere? Jam cape breves Resolutiones.

I. Si talia dedisti ad finem occidendi injustè ex intentione, vel consensu in homicidium, effectu secuto sine dubitatione homicida, & irregularis es; adde etiam, si in illis armis à te datis alter nihilominus iturus fuisset ad occidendum illum hominem: imò, etiamsi illis armis usus non esset, sed tamen ex illis audacior factus, & promptior ad occidendum: in his enim semper es causa homicidii voluntaria. Idemque dicendum, si solum dedisses arma defensiva, lorica, galeam, Clypeum &c. nam etiam ex his semper fit homo audacior, & securior ad occidendum: idque etiam, si tunc homicidium non intenderes, sed prævideres tamen. Ita Bonac. aliisque cit. Dian. p. 4. tr. 2. resol. 11. Tamb. cit. c. 15. §. 7. n. 18.

II. Si ejusmodi dedisti, vel vendidisti, non quidem ad finem homicidii, illud intendens, vel volens, attamen vel certò sciens, vel rationabiliter suspicans, talem à te petere, vel emere arma, gladium, venenum, vel pharmacum cum voluntate aliquem determinatè occidendi, v. g. hunc inimicum suum, hanc uxorem deprehensam in adulterio, ad procurandum abortum hujus ancillæ imprægnatæ &c. certè homicidii, & irregularitatis reus eris, secuto effectu. Ita cum aliis Sayr. l. 7. Theaur. c. 14. Tamb. cit. c. 21. Ratio est, quia sic dando, vel vendendo occisuro determinatè aliquem, proximè cooperaris ad homicidium; ideòque contra Justitiam peccas, non contra Charitatem tantum, quid quid

quid excuset *Hurt.* At verò si solum prævideas, suspiceris talem petere à te ejusmodi arma ad occidendum indeterminatè, v.g. si iturus sit ad bellum injustum, vel quia cum variis inimicitias gerit. Jam non videris esse causa proxima occisionis fortè se uturæ; in illa enim tanta indeterminatione occisionis potes tibi probabiliter persuadere gladium à te tradito, vel vendito v. g. nullum fuisse occisum. Sed de hoc plura supra de scandalo, & cooperatione ad peccatum alterius.

107 III. Si dans, vel vendens arma, vel alia ejusmodi nihil mali intendas, nec scias, vel prævideas, aut suspiceris de occisione futura, nullo modo homicida, vel irregularis eris, quotquot deinde occisi fuerint, quia sic moraliter, & voluntariè nullo modo concurris ad occisionem. Idèmq; dicendum, si arma vel quæcunque alia data nihil prorsus juvent, vel concurrant ad occisionem, neque alterum animosorem reddant ad occidendum, etsi tu aliquid prævideris, vel suspicatus sis; sic enim nullum erit caput, cur debeas irregularitate puniri. Communis apud cit.

108 IV. Si vi, vel metu gravi, cadente in constantem virum, v.g. mortis propriæ, mutilationis, vel alterius gravis mali, etiam cogaris dare, vel vendere arma, vel quid simile ad occidendum hominem, inimicum, uxorem &c. etiamsi id certò scias, vel prævideas, attamen sicut tunc excusaris à peccato cooperationis homicidii ab altero patrandi, ita ab irregularitate ex delicto, & totus concursus mortis, seu tota moralis causa occisionis, & consequenter irre-

irregularitas refunditur in cogentem te, nihil verò in te: at verò si metus levis tantum, & levis mali esset, tu quoque non effugeres notam homicidii, & irregularitatis: cum levis metus non excuset à peccato cooperationis ad tantum malum, nec consequenter ab irregularitate ex delicto, ut in simili etiam supra notavi.

III. *Associans se occidenti, eique assistens.*

Auxilium præbui, astiti, comitatus sum eum, ¹⁰⁹ qui inimicum interfecit: sumne irregularis? cum distinctione jam sæpius inculcata: si tuum auxilium quodcumq; assistentia, associatio tua, fuit causa efficax, & propinqua occisionis, & verè in eam influxit, ut si homicida sine tuo auxilio, vel assistentia, comitatu, vel reverà non occidisset, vel non tam celeriter, vel non tã audacter, ne dubites, te irregularem esse, ex sæpè dictis, sicut & excommunicatum, si occissio sit Clerici, vel facta in duello ex condicto. At verò si tua assistentia, vel comitatus non fuit causa efficax, & propinqua occisionis, nec eam ullo modo promovit, sed perinde fuit, ac si non adfuisses; irregularitatem ne metuas. Hinc si adsis amico tuo rixanti cum suo inimico, & id nesciat amicus, cum tua præsentia nihil prorsus adferat ad occisionem, nihil de irregularitate, vel alia homicidii pœna tibi timendum erit, si ille suum adversarium interficiat. Contrà verò, si te ostendas, undè aliquid animi addatur amico irascenti, quis te tunc secuto homicidio ab irregularitate liberabit? Vide *Sayrum loco cit.* Id verò minimè probandum videtur, quod docent *Henriqnez, Avila, Navar.* apud

apud Diana p. 4. tract. 2. Resol. 17. si pater assistens filio rixanti cum inimico, eo fine, ne filius periclitetur, non fore patrem irregularem, si filius inimicum occideret, eò, quòd pater det operam rei licitæ. Hoc, inquam minimè probandum videtur: cum enim filius rixans videt præsentem patrem laetum, ac valentem, non potest ex ejus præsentia non audacior fieri ad occidendum, & consequenter eò ipsò hæc assistentia patris fiet illicita contra Justitiam: ideòque secuta occisione sequitur irregularitas in utroque, nisi fortè pater esset adeò senex vel debilis, ut clarè appareat associationem illam nihil promovere posse occisionem. Tam. c. n. 28.

IV. Indicans, prodens occidendum occisuris.

110 **D**E hoc ita loquitur Lugo apud Tamb. cap. 4. §. 4. n. 4. *si scias Petrum quarere inimicum ad occidendum, & aperias illi, ubi sit, testificaris planè verum, sciens tamen Petrum illà novitia abusurum ad occidendum ex sua malitia, non eris vere liber à peccato injustitia, & particeps homicidii, saltem si nulla cogente necessitate cooperatus es.* Hæc Lugo, consequenter significans talem etiam incurere obligationem restitutionis, & irregularitatis. Quid si ergo metu mortis, vel alterius gravis metu cogaris à sicariis, ostendere domum, vel latibulum Petri ad occidendum eum, isque occidatur homicidii, & restitutionis, (consequenter & irregularitatis) te damnat Comitulus apud Dian. p. 4. tract. 4. res. 63. ipse tamen cum Rodriquez inclinatur ad liberandum te: favet etiam Lugo cit. ultimo verbo.

verbo: *saltem si nulla cogente necessitate cooperatus es.* Ego verò non dubitarem te ab homicidii, restitutionis, & irregularitatis reatu liberum pronuntiare, quia non fuisti causa moralis damni, seu homicidii illius, quippè in tanta necessitate propria, & actione de se indifferenti omnino excusatus à peccato, cooperaris ad dictum homicidium, ut in simili modò supra dixi n. 108.

§. IV.

Etiam non impediens &c.

Regula Communis.

Non impediens tantum, seu merè negativè se habendo solùm permittentes homicidium fieri, nullum incurrunt reatum homicidii contra justitiam, nec restitutionis obligationem, nec irregularitatem, neque excommunicationem, aut alias pœnas tali homicida decretas, nisi ex justitia obligati sint impedire. Communissima DD. apud mox cit. Ratio dabrur statim. N. I.

Obligati ex Charitate tantum impedire.

Obligatur autem ex Charitate impedire homicidium proximi, sicut quodlibet aliud ejus grave damnum omnis homo, qui hoc moraliter, & commodè potest abique æquali, vel gravi suo incommodo, aut periculo, juxta communem omnium doctrinam in materia de Charitate: talis ergo culpabiliter omittens, cum facilè posset impedire, peccat quidem mortaliter contra Charitatem; at non propriè peccatò homicidii, nec consequenter incurrit prædictas obligationes, & pœnas homicidio.

micidio annexas. Communissima, Navar. cap. 24. n. 22. & cap. 27. n. 231. Mol. Less. Layman. cit. n. 7. & pluribus cit. Lugo *disp.* 19. *sect.* 3. n. 99. Ratio est: quia peccatum homicidii, ut tale adven-
satur virtuti Justitiæ: ergo quodcumque non
peccatur contra Justitiam, non potest esse proprius
homicidium, nec consequenter secum trahere pen-
nas homicidii ex justitia debitas, ut est obligatio
restitutionis, nec irregularitatem, vel alias poenæ
homicidio decretas per Sacras Leges: hæ enim
cum sint odiosæ, rigorosè accipiendæ, & intelli-
gendæ, sunt solum impositæ propriè dicto, & in-
justo homicidio.

113 II. Insuper hoc verum est, etiamsi talis ex Cha-
ritate tantum obligatus non impediatur, malitiosè, ex
odio, vindictâ, maligno affectu, volens, confes-
tens, intendens, ut tale homicidium fiat, dummo-
dò aliter positivè & externè non cooperetur, vel
influat in homicidium. Ita contra nostrum Ange-
lum *v. furtum* n. 16. & paucos alios Communis
DD. Mol. *Disput.* 735. Less. *cap.* 13 *dub.* 3. Val-
quez *de restit.* cap. 9. §. 3. *dub.* 1. Lugo *disp.* 19.
sect. 3. n. 100. Ratio est: quia affectus solus inter-
nus quantumvis malignus nullo modo influit in
homicidium; non realiter, ut ex se patet: neque
imputativè, cum nullum adsit debitum ex Justitia
impediendi illud homicidium: ergo moraliter nul-
lo modo est causa injusta illius homicidii. Secus
est, si ex Justitia obligatus non impedias, tunc enim
est causa moralis homicidii, non quidem realiter, sed
imputativè: tunc enim propter debitum Justitiæ
negle-

neglectum imputantur tibi, ac si influeres, etsi realiter non influas: cum ergò tota ratio imputandi sit debitum Justitiæ, & tota ratio influendi sit imputatio; consequenter cessante debito Justitiæ ex officio, vel contractu, cessat imputatio, & influxus, ideoq; solus affectus internus nocendi non facit verè causam homicidii, etiam imputativè tantum, in ordine ad restitutionem, & pœnas homicidio annexas, ut optimè explicat *Lugo loco cit.*

III. Dixi notanter: *merè negativè se habendo: II4* & dummodò positivè, & externè non cooperetur; si enim non impediatur, non merè negativè te habendo, sed positivè, & externè aliquo modo cooperando, influendo, vel promovendo homicidium, utpote ex composito, vel pacto cum occisuro (forte etiam pretio accepto, ne impediatur) unde is animosior reddatur ad occidendum, qui aliàs, vel omninò non occideret, vel non tam audacter, celeriter, hac vice &c. certè te homicidii, restitutionis, atque irregularitatis reum facit communis DD. apud cit. quidquid in oppositum probabile censeat. Tamb. supra *de Restit. cit.* Ratio est: quia jam voluntate tua non impediendi exterius manifestata, in favorem occisuri, moraliter verè, & externè influis in homicidium, atque hac ratione intelligendus Alexander Papa III. c. sicut dignum, de homic. dicens: *qui potuit hominem liberare à morte, & non liberat, occidit, & sequitur immediate: Constat ab homicidii reatu immunem non esse, qui occisoribus opem contra alios prestare venerunt, nec caret scrupulo societatis occulta, qui manifesto*

354 *Tract. V. in V. Præceptum Decalogi. Cap. III.*
facinori desinit obviare. Sic Pontifex manifeste lo-
quens de præsumpto favore, & cooperatione non
impedientis: *Lessius tamen cit.* respondet; accipit
ibi occisionem latè, prout solum est contra Charita-
tatem, quemadmodum accipitur illud D. Ambro-
sij c. pasce. dist. 89. *pasce fame morientem, si non
pavisti, occidisti:* in suo loco explicatum.

115 IV. Quod si alium similiter ex Charitate obli-
gatum, & defacto volentem impedire injustam oc-
cisionem proximi, tu maligna dissuasionem ab hoc
opere Charitatis revoces: siquidem ita faciens per
vim, vel fraudem, vel ex dissuasionem tua intendem
promovere occisionem, vel cooperari ad illam,
homicidii, restitutionis, & irregularitatis reum
omnes te facient; peccas enim contra Justitiam.
Quamvis enim occidendus non habeat jus, ut alius
ipsum defendat, vel liberet, habet tamen verum
Jus, ne alius sui defensionem malignè per vim, vel
fraudem impediatur. Quod si tamen ita facias sine
vi, vel fraude, & maligna intentione promovendi
occisionem, te non fore homicidam restitutioni
obnoxium, docent Mol. *disp. 735.* Laym. *lib. 3.
de Just. tr. 3. p. 3. c. 4. cit.* Avila *p. 7. disp. 6. Sect.
2. dub. 7. conclus. 2. §. ex dictis,* aliisque *cit.* Lo-
go eadem *disp. 19. Sect. 3. n. 101.* Ratio est: quia
sic non peccas contra Justitiam, sed solum contra
Charitatem: quoad irregularitatem autem oppo-
situm cum Suárez, & aliis asseremus. Cæterum ha-
tendum est, qui mortem alterius, cum facile possit,
non impedit, præsertim maligno affectu, vel ab alio
impediri impedit, in foro externo subire præ-
sum.

sumptionem consensisse, vel conspirasse in cædem: sic enim habetur in Jure modò cit. *c. sicut dignum*, & *quanta*, de *sent. excom.* ubi Innocent. III. dicit, *eos, qui consentiunt injicientibus violentas manus in Clericos, & eos, qui injiciunt, condemnari pari pœna ab Ecclesia; scilicet excommunicatione.* Quamvis hic locus etiam rectè intelligatur communiter de obligatis ex Justitia impedire. Insuper si quis sciens conspirationem, perductionem, vel tractationem cædis in Principem, & non detegit, capitis supplicio afficitur, sicut ipsi conspirantes. *L. quisquis Cod. ad L. Fuliam Majestatis;* attamen in foro conscientie præsumptio cedit veritati.

Obligati ex Justitia.

Homicidii, & restitutionis rei (an etiam irregularitatis dicam mox seorsim) sunt omnes ex Justitia, vel quasi Justitia: nimirum ex officio vel contractu obligati impedire homicidium, si scienter, voluntariè, & culpabiliter impedire, omittant, negligent, ac innocentes occidi, vel mori sinant. Communissima apud omnes cit. Ratio est jam supra indicata, quia tales propter debitum Justitiæ neglectum, & verè peccant contra Justitiam, & licet non realiter, tamen imputativè sunt causa injusta homicidiorum; quæ propter debitum Justitiæ, & Jus alterius violatum imputantur eis, ac si influerent, licet verè non influant.

Hujusmodi autem sunt. I. Reges, Magistratus, & Judices; si sinant innocentes occidi, de quibus iterum *Señ. seq. §. 4.* aliquid. II. Medici, & Chirurgi ex

356 *Tract. V. in V. Præceptum Decalogi. Cap. III.*
gi ex officio, pacto, vel pretio conducti, si gravi sua
culpâ, vel negligentia patientes ex morbo, vel vul-
nere mori sinant. Quibus adde advocatos, si sua
gravi culpâ vel injuriâ innocens ad mortem con-
demnetur. Item Nautas culpabiliter permittentes
naufragia, cum facile impedire potuissent, omnes
homicidii rei sunt, restitutioni obnoxii, secundum
omnes, atque irregulares in communi sententiâ.
Navar. c. 44. n. 18. Avila. Henrig. Rodrig. alii
cum *Laym. cl. c. 4. fin.* III. Milites, qui suos Do-
minos, vel suæ custodiæ commissos similiter negli-
gunt: non tamen alii famuli communes ad quo-
tidiana domestica obsequia conducti, hos enim, si
culpabiliter negligant Dominos suos defendere,
vel liberare à morte, propriè non peccare contra
Justitiam, sed contra Charitatem, observantiam,
& honestatem moralem, illósque non poenâ ho-
mucidii, sed aliâ arbitrariâ teneri, ex communi do-
cent *Mol. Less. Laym. locis cit.* IV. etiam paren-
tes respectu filiorum, & econtra; cum inter illos
non merum vinculum Charitatis, sed etiam cujus-
dam naturalis Justitiæ ac pietatis obligatio interce-
dat: adeo etiam, ut si pater v. g. resciat propositum
filiafamilias de faciendo abortu prolis, & non im-
pediat, homicida, & irregularis fiet: Ita cum
Rodriguez, Avila, Laym. cit. n. 8. & 16. citatis,
probabilius censet *Dian. p. 4. tr. 2. resol. 8.* ipse ta-
men contrarium ut probabile tenet cum *Lessio*
lib. 2. c. 9. dub. 13. num. 94. Jam ergò specialitè
videndum

Quod

Quoad irregularitatem.

PRædictos ergò, & similes omnes ex Justitia ob-¹¹⁸
ligatos, & culpabiliter non impediens homicidium, præter homicidii, & restitutionis reatum etiam incurrere irregularitatem docet communis, probabilior, & tutior sententia DD. cum Suarez *disp. 44. sect. 4.* Filliuc. *rr. 20. c. 4. q. 3.* Laym. *loco cit.* Tamb. *lib. 6. Decal. cap. 3. §. 1. num. 9.* Ratio est: quia etiam hæc negativa cooperatio voluntaria, & vera moralis causa homicidii, etsi non realiter, sed imputativè tantum influens, ut jam explicatum est. Contra tamen, tales non impediens non incurrere irregularitatem multis cit. docet Dian. *eadem p. 4. tract. 2. resol. 7. & 8. & p. 7. tract. 5. resp. 28.* Caspar. *Hurt. & Leander cum Tamb. hic cap. 15. §. 9.* qui probabile censet si omissio pura sit, secus si non pura: pura autem dicitur omissio, cui nullus adjungitur actus positivus: non pura verò, quando aliquis adjungitur, ut mox videbis in Exemplis. Sit ergo

Regula Probabilis Recentiorum.

Sive ex Justitia, sive ex Charitate tantum obliga-¹¹⁹
tum impedire, & non impediens homicidium aliquod, non incurrit irregularitatem, si omissio pura sit; sed benè si omissio non pura sit. Ita DD. cit. & plures alii. Ratio est: quia non est statuenda irregularitas, nisi in Jure expressa sit; atqui SS. Canones statuentes irregularitatem homicidis, nunquam exprimunt merè negativè non impediens, sed tantum cooperantes: ergò cum Leges
Z 3. istæ

istæ poenales, & odiosæ strictè interpretandæ sunt, solum intelligendæ sunt de cooperante propriè, & realiter, vel influxu aliquo Positivo ad homicidium, & non extendendæ ad impropiè negativè ac imputativè tantum cooperantes. Sanè probabilissima ratio, qua sapiùs in hac materia utuntur DD. Jam declaro Exemplis.

Exempla pura omissionis.

120 I. Titius est Prætor, custos viarum, Dux exercitûs, aut quomodolibet ex justitia, officio, pacto, pretio, aut ex Charitate, vel pietate tantum obligatus defendere suos, data occasione non desistit, sed aliquem occidi permittit: non est irregularis, quia hæc est pura ommissio, cui non annectitur actus positivus influens, in homicidium, idque verum erit, etiamsi dolo, & voluntariè fiat ista permissio: quia actus vel affectus solus internus, cum nullo modo influat in opus, non extrahit permissionem ab esse puro negativo. *Turrian. Hurr. Joan. Prapof. cum Diana p. 4. tr. 2. Resol. Tamb. cit. §. 9. num. 3.*

121 II. Medicus, Advocatus, nauclerus etiam officio, vel pretio conducti, si nihil agendo, quod mortem causet, sive ex imperitiâ, sive ex malitiâ, pura omissione perire sinant ægrotum, clientem, navim cum hominibus: peccant quidem graviter contra Justitiam, ac restitutionis obligationem contrahunt, secundum omnes, at non irregularitatem, in hac probabili sententia ob dictam rationem. Ita præter modò cit. *Valerius*, aliique apud *Tamb. ibidem num. 4.*

III. Ju.

III. Judex capite damnavit tuum fratrem, sed I 22
 aliquâ pecuniâ oblatâ liberare potes: grassator fili-
 um tuum captivum apud se tenet, tibi per inter-
 nuntium indicans, ut certam summam mittas, alio-
 quin eum occideret. Turca aut alius hostis tuum
 patrem occidere intendit, nisi ejus mortem certâ
 pecuniarum summâ redimas: tu autem pecunias
 dare omittis: sive ex Justitia, sive ex Charitate, vel
 pietate tantum obligareri, secuta eorum morte,
 non eris irregularis, est enim hæc omissio pura.
Hugolin. apud Tamb. cit. n. 5.

IV. At quid si tu tali suadeas, ut prædictas pecu- 123
 nias præsertim ex Justitia debitas non numeret,
 non mittat? aut alium quemcunque ex Justitia,
 vel Charitate obligatum ac volentem redimere,
 defendere, seu impedire mortem proximi. mali-
 gno consilio dissuadeas, aut impedias, ne alius det
 Eleemolynam egeno præ fame morituro, aut ne
 Medicus curet infirmum, aut ne quis cognita mo-
 litione mortis alterius, eidem revelet: secuta dein-
 de morte erisne irregularis? R. Ita, omnino eris
 tu, & non alter ex tuo suasu non liberans, non de-
 fendens: ne mireris: nam alter, licet immediatius
 se habens ad mortem secutam, tamen merè negati-
 ve se habet, non mittendo pecunias, non defen-
 dendo, curando &c. pura omissione, cui à SS. Ca-
 nonibus non est imposita irregularitas, ut dictum
 est: At verò tu dissuadens, etsi remotus te habens
 ad mortem, tamen te positivè habes, maximè per
 actum dissuadendi; ideoque tu ex parte tua positi-
 vè influis in mortem secutam, ex tua dissuasionem;
 Z 4 cui

cui positivo actui, vel cooperationi in homicidium, clarè conjuncta est irregularitas à sacris Canonibus, ut mox videbis claris in exemplis omissionis non purae. Ita *Suarez* supra, alii cum *Tamb. cit. n. 7.* Excipe tamen, nisi bona fide & recta ratione ita dissuadeas: utpote, ne Judicis justa sententia pecuniae impediatur; ne grassatores ad ejusmodi lucra extorquenda assuecant, ne Turcae vel hostes illa pecuniâ evadant fortiores in perniciem Reipublicae Christianae; tunc enim te non fore irregularem, meritò censet *Tamb. ibid. n. 10.* quia non est putandum, Ecclesiam sub tanta poena velle prohibere vel impedire recta, rationabilia consilia, ut in simili aliquoties dictum.

Exempla omissionis non purae.

- 124 I. Notarius, Advocatus, Procurator, vel quis alius habet scripturam, quâ visâ aliquis à morte liberaretur, advertens autem eam requiri, ipse non solum eam non exhibet, vel ostendit (hoc enim esset ommissio pura) verum etiam eam habere se negat, occultat, lacerat, comburit: morte secuta clarè irregularis erit, sicut & restitutioni obnoxius; quia hîc omissioni adjungitur actus positivus negandi, vel occultandi &c. indirectè verè causans moraliter homicidium: idèmq; est de teste rogato pro homine à morte liberando, qui non solum se non sisteret, ac testaretur, verum etiam negaret se aliquid scire, vel diceret, se nihil scire, cum tamen sciat aliquid conducens ad ejus liberationem. Iterum omissioni adjungitur actus positivus.

II. Ami-

II. Amicus destinat te nuntium ad Petrum ad-125
monens ipsum sibi insidias parari ad mortem, tu
verò non solum non admones (sic enim esset pura
omissio) verum etiam litteras ea de re destinatas
Petro apud te detines, vel laceras: irregularis eris,
si postea Petrus in insidias incidens occidatur; quia
illa detentio, vel laceratio actus positivus est, mo-
raliter in mortem influens.

III. Assistis aliis consultantibus, de aliquo oc-126
cidendo in gratiam tui, tacésque: item scemina à te
impragnata dicit tibi, se velle in tui, sui que gratiam
tali medio procurare abortum foetus animati, & tu
taces; unde illa secuta voluntatis tuæ abortum mo-
litur &c. secuto homicidio, irregularis eris, secun-
dum omnes; quia ista taciturnitas tua non est mera
omissio contradictionis, sed moraliter est verus
consensus tacitus moraliter influens in mortem, ut
supra etiam suo loco indicatum: nam qui tacet,
consentire censetur, maxime quando agitur de suo
favore vel commodo.

IV. Ambulat. 1. Aliquis per loca abrupta, vel 127
navigat in flumine periculoso de noctu cum certo
vitæ periculo. 2. Aliquis naufragus jam jactatur in
undis. 3. Alius inimicum occisurum fugiens ad
tua domus januam confugit, tu autem immise-
ricors homo. 1. Lumen non præbes, vel comita-
tum. 2. Non præstas naviculam, trabem, vel fu-
nem, quo emergat. 3. Januam fortè clausam non
aperis, quò fortè effugiat. Si horum aliquis moria-
tur, quamvis maligno affectu, vel ex odio ad hæc
non exhibenda motus sis, non eris irregularis,
quia

Z 5

quia hae sunt purae omissiones: At verò advertent eorum pericula, ut noceas. 1. Lumen jam accensum extinguas, vel ab ipso fugis. 2. naviculam, trabem, vel funem jam apprehensum, vel apprehendendum subducis. 3. Januam tuam tunc apertam studio claudis (secluso tamen semper tuo gravi, vel æquali incommodo, aut periculo) irregularis eris si istorum aliquis pereat: quia hi sunt actus positivi moraliter influentes in mortem, adeoque homicidii, restitutionis, ac aliarum poenarum causas, sive deinde ex Justitia, sive Charitate tantum tenearis succurrere, & impedire mortem illorum, quando enim omnes dicimus ex Charitate tantum obligatos, & non impediendo non incurrere delictas poenas, semper intelligimus, si merè negative se habeant, ut in Regula communi notavi.

SUBSECTIO V.

De Irregularitate ex homicidio dubio patrato, vel causato.

SUMMARIUM.

129. Regula I. In dubio, quodcumque constat de corpore delicti, scil. de homicidio secuto, & aliqua tua cooperatione, & solum dubitatur, an illa tua actio, vel cooperatio fuerit efficax, & causa mortis, habendus et irregularis;
130. Probatum usque ad n. 134. Variis Canonibus, ex Juris Canon. adductis.
134. Idem, verum videtur tam de homicidio justo, quam de justo certo facto.
135. Tamen satis probabile est illos Canones non debere extendi ad homicidia, dubia, sed ad moraliter certa causata.